

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสภาพของสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป วิทยาการต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี ได้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ความต้องการในการใช้แรงงานคนงานลดน้อยลง เพราะมีการนำเครื่องจักรและระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ทำงานแทนคน ในสังคมปัจจุบันทุกคนต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อการดำรงชีวิต ยิ่งมนุษย์ต้องดิ้นรนต่อสู้กับสภาพเศรษฐกิจมากเท่าไร ปัญหาต่าง ๆ ก็ยิ่งเกิดขึ้นตามมาากเท่านั้น ทั้งปัญหาทางด้านร่างกาย ได้แก่ การเจ็บป่วยเป็นโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ อันเนื่องมาจากร่างกายอ่อนแอ ขาดการออกกำลังกาย และปัญหาทางด้านจิตใจ ได้แก่ ปัญหาทางด้านสุขภาพจิตซึ่งเกิดจากความเคร่งเครียดจากการทำงาน ความวิตกกังวลในเรื่องต่าง ๆ (ขวัญชัย สิงรักษา 2529: 1)

พลศึกษาช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพราะพลศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษามีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการศึกษาทั่วไปในการที่จะส่งเสริมให้มีการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยอาศัยกิจกรรมทางพลศึกษาที่ได้เลือกสรรแล้ว เป็นสื่อในการเรียนรู้

ทอมสัน (Thomson 1971: 1) ได้ให้นิยามของพลศึกษาไว้ว่า "พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาซึ่งอาศัยกิจกรรมที่ได้เลือกในการจัดเพื่อให้เกิดการเจริญเติบโต พัฒนาการ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้เป็นพลเมืองดีและดำรงชีวิตอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ"

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2512: 10) ได้ให้ความหมายของวิชาพลศึกษาว่า

วิชาพลศึกษา คือ การศึกษาแขนงหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมาย เช่นเดียวกับการศึกษาแขนงอื่น คือ เป็นวิชาที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม จะแตกต่างจากวิชาอื่นบ้างก็ตรงที่วิธีการและสื่อที่จะนำมาใช้ คือ พลศึกษาใช้กิจกรรมการออกกำลังกาย

หรือการเล่นกีฬาเป็นสื่อกลางของการเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
พลศึกษาต่าง ๆ

กอง วิสุทธารมณ (2523: สำเนา) ได้ให้ความสำคัญของพลศึกษาไว้ว่า

การพลศึกษานั้น เป็นการศึกษาองค์หนึ่งอยู่ในองค์ของการศึกษา ซึ่งได้แก่
พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา พลศึกษาเป็นกระบวนการ
ทางการศึกษาที่ก่อให้เกิดคุณลักษณะในด้านการศึกษาทั่วไป หากขาดการศึกษาของคัม
แล้วจะทำให้การศึกษาไม่สมบูรณ์ขาดองค์ประกอบที่จะช่วยให้คุณภาพของการศึกษา
ของชาติสำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมาย

จากนิยาม ความหมาย และสำคัญของพลศึกษาดังกล่าว พลศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาซึ่งถูกจัดเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรของการศึกษาในโรงเรียน

สำหรับประเทศไทยนั้น หลักสูตรวิชาพลศึกษามักได้จัดขึ้นอย่างเป็นแบบแผน เมื่อ
พ.ศ. 2441 โดยเริ่มมีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษามัยในโรงเรียนขึ้นเป็นครั้งแรก (Vorasak
Pienchob 1976: 3-4) โดยเริ่มจากหลักสูตรวิชาพลศึกษาในระดับประถมต้นและมัธยมศึกษา
ในรัชกาลที่ 5 จากโครงการการศึกษาชาติ ร.ศ. 117 ฉบับแรกของไทยได้กำหนดวิชาพลศึกษา
ซึ่งเรียกว่าวิชาหัตถร่างกายในระดับโรงเรียนประถมศึกษาชั้นต่ำ วิชาการฝึกหัตถร่างกายในระดับ
โรงเรียนไทยเบื้องต้นและวิชาฝึกซ้อมร่างกายในระดับโรงเรียนไทยชั้นกลาง ต่อมาในปี พ.ศ.
2445 ได้กำหนดวิชาพลศึกษาซึ่งเรียกว่ากายบริหารและกีฬาต่าง ๆ ในระดับโรงเรียนประถมศึกษา
และมัธยมศึกษา ซึ่งต่อมาได้กำหนดวิชากายบริหารเป็นวิชาบังคับและมีวิชาเลือกตามความสมัครใจ
ได้แก่ วิชาการหัตถ์ หัตถกระโดด ยิมนาสติกส์ ในปี พ.ศ. 2454 ได้กำหนดวิชาพลศึกษา
ซึ่งเรียกว่าวิชาทหารหรือการเข้าแถว เดินแถว และคัดกาย ในระดับมูลศึกษา ประถมศึกษา
และมัธยมศึกษา ต่อมาได้เรียกว่าวิชาลูกเสือ คือ ให้หัดลูกเสือ ยิมนาสติกส์ ยูโด การเล่นต่าง ๆ
ที่สมควรแก่เพศและวัยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในปี พ.ศ. 2471
ได้กำหนดวิชาพลศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทุกแผนก มีวิชาลูกเสือโทและเอก
การบริหารหรือตัดคนจนจบวิธีตัดคนส่วนห้อยโหนและกีฬาประเภทต่าง ๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2480
ได้กำหนดวิชาพลศึกษาไว้ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในปี พ.ศ. 2491
ได้กำหนดวิชาพลศึกษาในระดับประถมศึกษาให้เรียนการฝึกซ้อมกำลังกายโดยการเล่นกีฬาต่าง ๆ
การหัตถกายบริหาร ว่ายน้ำ ขึ้นต้นไม้ ฯลฯ ตามสมควรแก่ภูมิประเทศ และเรียนวิชาลูกเสือและ

อนุภาชาดตรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 ได้กำหนดวิชาพลศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายให้เรียนกิจกรรมพลศึกษาเช่นเดียวกับระดับประถมศึกษาแต่เพิ่มรายละเอียดและความซับซ้อนมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2503 ได้กำหนดวิชาพลศึกษาซึ่งเรียกว่าวิชาพลานามัย (พลศึกษาและสุขศึกษา) ในระดับประถมศึกษาตอนต้นให้เรียนการเล่นง่าย ๆ การเล่นที่ใช้จังหวะ ยืดหยุ่นง่าย ๆ การวิ่งผลัดต่าง ๆ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และให้เรียนการเล่นเบ็ดเตล็ด การเล่นที่นำไปสู่กีฬาใหญ่ การเล่นที่ใช้จังหวะง่าย ๆ ยืดหยุ่น และการทดสอบสมรรถภาพตนเอง การวิ่งประเภทต่าง ๆ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนปลายให้เรียนการเล่นที่ใช้จังหวะ การเล่นเบ็ดเตล็ดที่นำไปสู่กีฬาใหญ่ กีฬาประเภทต่าง ๆ กรีฑา และการเล่นที่ทดสอบสมรรถภาพ เช่น ยืดหยุ่นง่าย ๆ ต่อตัวง่าย ๆ และประเภทเบ็ดเตล็ด และในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้เรียนการเล่นที่ใช้จังหวะหรือดนตรีประกอบ กายบริหาร ฟ้อนรำ รำวง เป็นต้น การทรงตัว การเล่นที่ฝึกความคล่องแคล่วว่องไว ยืดหยุ่น ทีบกระโดด รวาคู่ กีฬาประเภทต่าง ๆ และกรีฑา ในปี พ.ศ. 2510 ได้กำหนดวิชาพลศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมแบบประสม ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย วิชาบังคับได้แก่ กีฬาประเภทต่าง ๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 ได้กำหนดวิชาพลานามัยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เรียนวิชาพลานามัยเป็นวิชาบังคับ 4 หน่วยกิต ได้แก่ วิชาแบดมินตัน กระบี่กระบอง แฮนด์บอล และตะกร้อ และในปี พ.ศ. 2521 ได้กำหนดวิชาพลศึกษาอยู่ในกลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัยสำหรับระดับประถมศึกษา และกลุ่มสร้างเสริมบุคลิกภาพสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และในปี พ.ศ. 2524 ได้กำหนดวิชาพลศึกษาสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร 2525: 355-357)

ปัจจุบันชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - 5 - 6) ได้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และมีจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวกับพลศึกษาตอนหนึ่งว่า "เพื่อให้รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศชาติ" (กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 7) สำหรับหลักสูตรวิชาพลศึกษา จัดอยู่ในกลุ่มพลานามัย เนื้อหาวิชาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ วิชาบังคับสามัญ และวิชาเลือก วิชาบังคับสามัญให้เลือกเรียนภาคเรียนละ 1 วิชา 1 คาบต่อสัปดาห์ 0.5 หน่วยการเรียนรู้ จากรายวิชาต่อไปนี้ ห่วงข้ามดาบชาย แฮนด์บอล วอลเลย์บอล เนตบอล แบดมินตัน คาบสองมือ.พลอง ศิลปะป้องกันตัว ฟุตบอล กายบริหารประกอบดนตรี ยูโด ซอฟท์บอล

กิจกรรมเข้าจังหวะ ออกกำลังกาย ยิมนาสติก เซปักตะกร้อ เทนนิส วาโยน้ำ และกิจกรรมสำรวจทางพลศึกษา สำหรับวิชาเลือกให้เลือกเรียนได้ภาคเรียนละ 1 วิชา 2 คาบต่อสัปดาห์ 1 หน่วยการเรียนรู้ จากรายวิชาต่อไปนี้ กรีฑา มวยปล้ำ ยกน้ำหนัก มวยไทย มวยสากล จักรยาน โยโยน้ำ ฟลอร์เอ็กเซอร์ไซส์ กระโดดน้ำ จักรยาน บาสเกตบอล ตะกร้อ รักบี้ฟุตบอล และยิงธนู (กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 165-166)

จุดประสงค์ของวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

1. ให้มีทักษะและมีนิสัยในการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายด้วยกิจกรรมพลศึกษา เพื่อความสนุกสนานและเพื่อสุขภาพ
2. ให้มีคุณธรรม เช่น ความมีน้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และสามารถนำคุณธรรมดังกล่าวนี้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้เป็นอย่างดี
3. ให้เห็นคุณค่าของการกีฬา และเล่นกีฬาตามอุดมคติของกีฬา เช่น กีฬาเพื่อมิตรภาพ กีฬาเพื่อสุขภาพ กีฬาเพื่อความสนุกสนาน
4. ให้สามารถพัฒนาและรักษาสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจด้วยการออกกำลังกาย และเล่นกีฬาเป็นประจำ
5. ให้สามารถใช้วิจารณญาณเลือกเล่นกีฬาและออกกำลังกายตามสภาพการณ์และระดับความสามารถของตนเองด้วยความปลอดภัย
6. ให้มีความรักและนิยมในพฤติกรรมของผู้เล่นกีฬาและผู้ดูกีฬาที่ดี (กระทรวงศึกษาธิการ 2525: 164)

สำหรับหลักสูตรวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ได้มีการวิจัยเรื่อง ปัญหาของครูพลศึกษานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาพลศึกษานามัยประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี 2518 ของโรงเรียนรัฐบาลซึ่งมีผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยในเขตการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาทางด้านพลศึกษาหลายประการ อาทิเช่น เอกสารคู่มือและประมวลการสอนยังไม่พร้อม จุดประสงค์ไม่เด่นชัด วิชาบังคับยังไม่เหมาะสม ศึกษานิเทศก์มีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรน้อยมาก ฯลฯ (กฤษณ์ กสิกร 2530: 3) ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ดังกล่าวได้มีการแก้ไขและปรับปรุงแล้วในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

จากการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดและการสอนวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร (บุญชัย หันสมัย 2528) และการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร (กฤษณ์ กลีกร 2530) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาทางพลศึกษามีหลายประการ เช่น จำนวนนักเรียนแต่ละชั้นมากเกินไป ขนาดสถานที่สอนวิชาพลศึกษา นักเรียนไม่มีเวลาฝึกซ้อมทักษะเพิ่มเติม ขนาดสถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย โดยทั่ว ๆ ไปครูพลศึกษาแต่งกายไม่เหมาะสม ครูพลศึกษาขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ฯลฯ จะเห็นได้ว่า การวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยอย่างกว้างขวางเฉพาะกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่ยังไม่มียุคใดได้ทำการศึกษาวิจัยปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในเขตการศึกษาส่วนภูมิภาคพร้อมกันทั้ง 12 เขตการศึกษา ผู้วิจัยมีความสนใจและเห็นว่าสมควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนรัฐบาล ในเขตการศึกษาส่วนภูมิภาคเพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษาส่วนภูมิภาค
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษาส่วนภูมิภาค
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูพลศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษาส่วนภูมิภาค

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษาส่วนภูมิภาคไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของผู้บริหารและครูพลศึกษาที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษาส่วนภูมิภาค

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงและความรู้สึกที่แท้จริงของตน ฉะนั้น ความคิดเห็นที่ได้จะถือว่าเป็นความคิดเห็นที่เชื่อถือได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษาส่วนภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เหมาะสม

คำจำกัดความในการวิจัย

สภาพ หมายถึง สภาพปัจจุบันโดยทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ครูพลศึกษา หมายถึง ครู อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนวิชาพลศึกษาให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการและ
หัวหน้าหมวดวิชาพลานามัยของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษาส่วนภูมิภาค

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของ
กระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนภูมิภาค หมายถึง การแบ่งเขตการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกอบ
ไปด้วยเขตการศึกษาในส่วนภูมิภาค 12 เขต